

RIZIČNI I ZAŠTITNI ČIMBENICI U RAZVOJU POREMEĆAJA U PONAŠANJU DJECE I MLADEŽI SAVJETOVANJE, ZAGREB, 16. - 17. PROSINAC, 1999.

Povjerenstvo Vlade Republike Hrvatske za prevenciju poremećaja u ponašanju djece i mladeži i zaštitu djece s poremećajima u ponašanju organiziralo je 16. i 17. prosinca 1999. u hotelu "Panorama" u Zagrebu savjetovanje pod nazivom "Rizični i zaštitni čimbenici u razvoju poremećaja u ponašanju djece i mladeži". Savjetovanju je prisustvovalo oko 40 stručnjaka iz područja socijalnog rada, psihologije, edukacijsko - rehabilitacijskih znanosti, psihijatrije, prosvjete, policije i prava.

Savjetovanje je otvorila predsjednica Organizacijskog odbora prof. dr. Josipa Bašić, a na svečanom otvaranju prisutnima se obratila pokroviteljica Savjetovanja dr. Ljerka Mintas-Hodak i zamjenik ministra rada i socijalne skrbi gospodin Marijan Pokrajčić, te drugi relevantni predstavnici koji su u ime svojih ministarstava i ureda podržali skup.

Dva plenarna predavanja održale su prof. dr. Josipa Bašić i prof.dr. Marina Ajduković, koje su dale zanimljiv i dobar okvir temama i izlaganjima koja su slijedila. Tijekom ta dva dana održana su tri okrugla stola, na kojima je 29 izlagača u 19 radova govorilo o trima osnovnim temama: *Rizični i zaštitni čimbenici - djeca i mladež*, *Rizični i zaštitni čimbenici - obitelj i Rizični i zaštitni čimbenici - alternativni oblici skrbi i stručnjaci*.

Na okruglom stolu koji se bavio rizičnim i zaštitnim faktorima koji utječu na rast i razvoj djece izneseno je mnoštvo zanimljivih izlaganja o iskustvima, saznanjima i istraživanjima iz različitih struka. Teme su bile vezane uz neke moguće rizične i protektivne faktore u razvoju djece i mladih, kao što su: emocionalna inteligencija, doživljaj vlastitih sposobnosti, odnosno slika o sebi, prosocijalno i agresivno ponašanje kod djece predškolske i školske dobi. Posebno zanimljivu raspravu potakla je tema vezana uz razinu doživljavanja subjektivnog stresa i strategija suočavanja kao činitelja rizika i zaštite u domovima za djecu. Rasprava je dijelom bila usmjerena na stručnjake koji rade u domovima za djecu, uglavnom nastavnčkih zvanja, i koji vrlo dobro obavljaju svoju ulogu vezanu uz obrazovanje i podršku u učenju. No, u domovima za djecu ne postoje sustavni stručni timovi socijalnih pedagoga, psihologa, socijalnih radnika, koji su neophodni i koji bi zasigurno pridonijeli profesionaliziranju i višeslojnoj razini rada s djecom u tim ustanovama.

Zaključeno je da je interdisciplinarni rad stručnjaka neophodan da bi se postigao očekivani učinak u radu s djecom, te da je potrebno što više uključivati roditelje.

Drugi okrugli stol bavio se rizičnim i zaštitnim faktorima u obitelji kao što su: roditeljski odgojni postupci i problematično ponašanje u ranoj adolescenciji, stil odgoja u obitelji, kognitivne procjene i suočavanje sa zlostavljanjem u djetinjstvu. Toleriranje nasilja u obitelji kao rizični čimbenik seksualnog kriminaliteta i socio-patološke pojave u obitelji bile su još neke od tema tog okruglog stola. Zaključak stručnjaka je da je potrebno objedinjavati znanja o obitelji, te što više istraživati u tom smjeru. Naime, potrebno je utjecati na Ministarstvo znanosti da kao nacionalni prioritet postavi istraživanja vezana uz to polje. Prostor o obitelji nije dovoljno medijski eksponiran, stoga je potrebna medijska produkcija u tom području. Zanimljivu diskusiju ponukalo je pitanje tzv. "profesionalne šutnje", odnosno granica do kojih seže profesionalna šutnja kada se radi o zlostavljanju bilo kojeg oblika. Gospodin Strmotić, predstavnik Ministarstva unutarnjih poslova, upoznao nas

je sa specijaliziranom policijom koja okuplja kriminaliste, socijalne radnike, psihologe, defektologe i druge stručnjake, te je o pitanju profesionalne šutnje citirao svog pretpostavljenog: "Trebalo bi imati građanske hrabrosti i stručne odvažnosti".

Treći okrugli stol koji se bavio alternativnim oblicima skrbi i stručnjacima objedinio je rizične i zaštitne faktore u temama: preventivne aktivnosti za djecu, psihoedukativni pristup u razvijanju otpornosti djece, intervencije u socijalizacijski proces djece s posebnim potrebama, višestruko i nasilničko kriminalno ponašanje maloljetnika, edukacija i supervizija edukatora.

Jedan od prijedloga bio je da Povjerenstvo imenuje nekoliko ljudi iz različitih struka, koji će napisati naručeni članak s određenom tematikom, svatko sa svog gledišta, da bi se uvidjeli međustrukovni pogledi na ista pitanja i terminološke razlike, te zajednički oblikovao određeni koncept.

Sudionici su se složili da Povjerenstvo ima ulogu društvene savjesti, te da je suradnja sa stručnjacima iz policije vrlo vrijedna i kvalitetna. Napredak i senzibilizacija policijskih stručnjaka za tu problematiku i njihova suradnja s drugim strukama čini vidljiv iskorak, što pokazuje da se može i hoće djelovati na državnoj razini. Vrlo vrijednom je ocijenjena inicijativa i mogućnost objavljivanja priručnika sa radovima koji su bili prezentirani tijekom ta dva dana savjetovanja. Stoga se ono može procijeniti kao vrlo uspješno i dragocijeno, prije svega zato što je bilo obogaćeno međuinstitucionalnim, međuresorskim, međuprofesionalnim i međugeneracijskim aspektima.

Olja Družić